

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Rīgā 2016.gada 17.martā

Nr.129

Saeimas Juridiskajai komisijai

Par likumprojektu “Grozījumi Krimināllikumā” (Nr.514/Lp12)

Augsti godātais Bērziņa kungs!

Saeimas Nacionālās drošības komisija un Juridiskā komisija ir izstrādājusi un iesniegusi izskatīšanai likumprojektu “Grozījumi Krimināllikumā” (Nr.514/Lp12) (turpmāk – Likumprojekts). Saeima savā 2016.gada 3.marta sēdē Likumprojektu ir atzinusi par steidzamu un atbalstījusi pirmajā lasījumā, kā arī noteikusi Juridisko komisiju par atbildīgo komisiju.

Ņemot vērā, ka Saeima ar vairāk nekā divu trešdaļu balsu vairākumu ir atzinusi Likumprojektu par steidzamu, daru zināmus savus iebildumus par Likumprojekta saturu, lai Saeimai būtu iespēja pilnveidot Likumprojektu pirms tā pieņemšanas galīgajā lasījumā.

I

Atzinīgi vērtēju Saeimas komisiju izrādīto iniciatīvu pilnveidot Krimināllikuma X nodaļas “Noziegumi pret valsti” regulējumu. Piekrītu likumprojekta iesniedzēju paustajam viedoklim par nepieciešamību nodrošināt iespēju vērsties pret hibrīdkara radītiem apdraudējumiem Latvijas Republikas drošībai un ar krimināltiesiskiem līdzekļiem savlaicīgi reaģēt uz iespējamo apdraudējumu, kas vērsti pret Latvijas Republikas valstisko neatkarību, suverenitāti, teritoriālo vienotību un demokrātisko valsts iekārtu (*sk. likumprojekta “Grozījumi Krimināllikumā” anotācijas I sadaļas 2.punktu*).

Valstij pašai jāveic mērķtiecīgi pasākumi, lai aizsargātu savas intereses un drošību, tostarp arī pilnveidojot Krimināllikuma regulējumu. Tomēr likumdevējam arī šajā gadījumā ir pienākums ievērot augstāka juridiskā spēka tiesību normas un respektēt tajās nostiprinātās konstitucionālās vērtības. Kā norādījusi Satversmes tiesa, neviena konstitucionālā institūcija, īstenojot tai piešķirtās tiesības, nav tiesīga pārkāpt Satversmi (*sk. Satversmes tiesas 2012.gada 19.decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr.2012-03-01 18.3.punktu*).

II

Satversmes 100.pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, kā arī paust savu viedokli. Savukārt Satversmes 102. un 103.pants garantē ikvienas personas biedrošanās un pulcēšanās brīvības.

Saskaņā ar Satversmes 89.pantu Latvijas Republika ir apņēmusies aizsargāt cilvēka pamattiesības saskaņā ar tai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Latvijas Republikai ir saistoša Eiropas Padomes Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, kuras 10. un 11.pants garantē vārda, biedrošanās un pulcēšanās brīvību. Tāpat šādas tiesības paredz Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 19., 21. un 22.pants.

Cilvēktiesības nav absolūtas, un tās likumdošanas ceļā var ierobežot, lai aizsargātu demokrātisko valsts iekārtu un valsts drošību. Tomēr šādiem ierobežojumiem jābūt atbilstošiem Satversmei (*sk. Satversmes tiesas 2003.gada 29.oktobra sprieduma lietā Nr.2003-05-01 22.punktu*).

Demokrātiskās valsts iekārtas un valsts drošības aizsardzība ir leģitīms mērķis, un valstij ir jābūt spējīgai aizsargāt šīs konstitucionālās vērtības. Tajā pašā laikā nedrīkst aizmirst, ka mūsu konstitucionālās iekārtas kodolā ietilpst tiesiskas valsts principi un cilvēka pamattiesības. Demokrātiskās valsts iekārtas un valsts drošības aizsardzība pieļauj tikai tādas personas pamattiesību ierobežojumus, kuri ir saskaņoti ar Satversmi un cilvēka pamattiesībām.

III

Satversmes tiesa norādījusi, ka tiesību normai, kas noteic kādu personas pamattiesību ierobežojumus, jābūt skaidrai un precīzai (*sk. Satversmes tiesas 2006.gada 6.februāra sprieduma lietā Nr.2005-17-01 10.punktu*). Tāpat ir atzīts: jo smagāks ir iespējamais sods, jo skaidrākiem jābūt likumdevēja noteiktajiem priekšnoteikumiem personas sodīšanai

(sk. Satversmes tiesas 2008.gada 16.decembra sprieduma lietā Nr.2008-09-0106 7.2.punktu).

Vēršu Saeimas Juridiskās komisijas uzmanību uz vairākiem Likumprojekta formulējumiem, kur nepieciešamas skaidrākas un precīzākas redakcijas, lai neradītu bažas par piedāvātā risinājuma atbilstību Satversmei un Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām.

Pirmkārt, Likumprojektā piedāvāto Krimināllikuma 80., 80.¹ un 81.panta jauno redakciju tekstā nepārprotami jānorāda, ka šajos pantos paredzētā kriminālatbildība iestājas tikai par antikonstitucionālu rīcību. Nebūtu pieļaujama piedāvāto normu redakcija, kuru interpretācijas rezultātā kriminālatbildība varētu iestāties arī gadījumos, kad persona īsteno Satversmē paredzētās tiesības.

Otrkārt, Likumprojektā piedāvātās Krimināllikuma 81.¹ un 85.panta redakcijas ir jāpadara skaidrākas, lai no normu teksta vien personas varētu saprast, kādas darbības turpmāk būs krimināli sodāmas. Jo īpaši aicinu ļoti rūpīgi apsvērt piedāvātā Krimināllikuma 81.¹panta tvērumu, nepieciešamību un formulējuma skaidrību.

Treškārt, aicinu Saeimas Juridisko komisiju rūpīgi izvērtēt Likumprojekta atbilstību Satversmei un Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām, lai rastos pilna pārlicība, ka piedāvātais risinājums paredz Satversmei un Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām atbilstošu demokrātiskās valsts iekārtas un valsts drošības aizsardzību.

Ar cieņu

Valsts prezidents

Raimonds Vējonis